

**PRIVREMENI OKVIR ZA MJERE DRŽAVNE POMOĆI U SVRHU
PODRŠKE EKONOMIJI U AKTUELNOJ PANDEMIJI COVIDA-19 (2020/C
1863)**

**1. PANDEMIJA COVID-A 19, POSLJEDICE ZA EKONOMIJU I POTREBNE
PRIVREMENE MJERE**

1.1. Pandemija COVID-a 19 i njene posljedice za ekonomiju

1. Pandemija COVID-a 19 je ozbiljna javna zdravstvena kriza koja pogađa građane i društva, a zaraženih ima u svim državama članicama Unije. To je i snažan udar na svjetsku i evropsku ekonomiju, pa je koordinirana ekonomska intervencija država članica i institucija Unije od presudne važnosti za ublažavanje posljedica za ekonomiju Unije.
2. Ekonomija je višestruko izloženo tom udaru. Tu su udar na snabdijevanje uzrokovan poremećajem u lancima snabdijevanja, udar na potražnju uzrokovan smanjenom potražnjom potrošača, negativan učinak neizvjesnosti na planove ulaganja i učinak ograničene likvidnosti na poduzeća.
3. Raznim mjerama ograničavanja koje su države članice donijele, kao što su mjere društvenog udaljavanja, ograničenja putovanja, karantene i zatvaranja, trebalo bi, koliko god je to moguće, skratiti i ograničiti trajanje udara. Te mjere imaju trenutni učinak na potražnju i ponudu i pogađaju preduzeća i zaposlene, naročito u zdravstvu, turizmu, kulturi, maloprodaji i transportu. Osim neposrednih posljedica na mobilnost i trgovinsku razmjenu, pandemija COVID-a 19 sve više utiče i na preduzeća u svim sektorima, mala, srednja i velika. Posljedice se osjete i na svjetskim finansijskim tržištima, naročito zbog likvidnosti. Te posljedice nije moguće ograničiti na jednu državu članicu, one će narušiti ekonomiju Unije u cjelini.
4. U vanrednim okolnostima uzrokovanim pandemijom covid-19 preduzeća svih vrsta mogla bi se naći u situaciji ozbiljnog manjka likvidnosti. Solventna i nešto manje solventna preduzeća mogla bi iskusiti iznenadni manjak ili čak nedostupnost likvidnih sredstava, mala i srednja preduzeća posebno su izložena riziku. Zato bi to kratkoročno i srednjoročno moglo ozbiljno uticati na ekonomsko stanje brojnih zdravih preduzeća i na njihove zaposlene, uz dugoročne posljedice po njihov opstanak.

5. Banke i drugi finansijski posrednici imaju ključnu ulogu u ublažavanju posljedica pandemije COVID-a 19 jer održavaju dotok kredita u ekonomiji. Dođe li do ozbiljnog ograničenja dotoka kredita, ekonomska će se aktivnost naglo usporiti jer će preduzeća teško moći plaćati dobavljače i zaposlene. Zato je primjereno da države članice mogu preduzeti mjere kojima će kreditne institucije i druge finansijske posrednike podstaći da kontinuirano ostvaruju svoju ulogu i nastave unapređivati ekonomske aktivnosti u Uniji.
6. Pomoć država članica preduzećima na osnovu člana 107. stava 3. tačke (b) UFEU-a i ove Komunikacije, koja se dodjeljuje uz posredovanje banaka kao finansijskih posrednika, direktna je pomoć tim preduzećima. Cilj takve pomoći nije očuvanje ili obnova održivosti, likvidnosti ili solventnosti banaka. Jednako tako, cilj pomoći država članica bankama na osnovu člana 107. stava 2. tačke (b) UFEU-a radi nadoknade direktne štete nastale zbog pandemije COVID-a 19¹ nije očuvanje ili obnova održivosti, likvidnosti ili solventnosti institucije ili subjekta. Zato se takva pomoć neće smatrati vanrednom javnom finansijskom pomoći u skladu sa Direktivom 2014/59/EU Evropskog parlamenta i Vijeća (Direktiva o oporavku i sanaciji banaka)² ni Uredbom 806/2014 Evropskog parlamenta i Vijeća (Uredba o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu)³, niti će se ocjenjivati u skladu s pravilima o državnim pomoćima⁴ koja se primjenjuju na bankarski sektor⁵.
7. Ako bankama zbog pandemije COVID-a 19 zatreba direktna pomoć u obliku dokapitalizacije ili umanjenja vrijednosti imovine, procijenice se ispunjava li određena mjera uslovu iz Direktive o oporavku i sanaciji banaka, član 32. stav 4. tačke (d) podtačke i., ii. ili iii. Kad bi se ispunili prethodni uslovi, ne bi se smatralo da će banka koja prima takvu direktnu pomoć propasti niti vjerovatno propasti. Smatraće se da su takve mjere kojima se rješavaju problemi povezani sa pandemijom COVID-a 19 obuhvaćene tačkom 45. Komunikacije o bankarstvu iz 2013.⁶, u kojoj je utvrđena izuzetak od zahtjeva da teret snose i dioničari i povjerioci subordiniranog duga.
8. Preduzećima možda ne prijete samo manjak likvidnosti, nego bi mogla pretrpjeti i znatnu štetu zbog pandemije COVID-a 19. Pandemija COVID-a 19 po prirodi je vanredno stanje, što znači da se takve štete nisu mogle predvidjeti, da su znatne i zato dovode preduzeća u stanje čiji se uslovi značajno razlikuju od uobičajenih tržišnih uslova poslovanja. Čak se i zdrava preduzeća, dobro pripremljena na uobičajene rizike poslovanja, mogu u ovim vanrednim okolnostima naći u teškoćama koje bi zbog svojih razmjera mogle ugroziti njihovu održivost.
9. Pandemija COVID-a 19 nosi rizik ozbiljnog pada koji utiče na cijelu ekonomiju Unije, pogađa preduzeća, radna mjesta i domaćinstva. Potrebnu državnu pomoć treba dobro

¹ Države članice moraju obavijestiti Komisiju o takvoj pomoći, a Komisija će je ocijeniti na osnovu člana 107. stava 2. tačke (b) UFEU-a.

² SL L 173, 12.6.2014., str. 190–348.

³ SL L 225, 30.7.2014., člana 3. stav 1. definicija 29. Uredbe o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu.

⁴ Komunikacija o dokapitalizaciji finansijskih institucija u trenutnoj finansijskoj krizi: ograničenje pomoći na najmanju potrebnu mjeru i mehanizmi osiguranja protiv pretjeranih narušavanja tržišne konkurencije („Komunikacija o dokapitalizaciji”) (SL C 10, 15.1.2009., str. 2.), Komunikacija Komisije o postupanju s imovinom umanjene vrijednosti u finansijskom sektoru Zajednice („Komunikacija o postupanju s imovinom umanjene vrijednosti”) (SL C 72, 26.3.2009., str. 1.) Komunikacija o povraćaju održivosti i ocjeni mjera restrukturiranja finansijskog sektora u trenutnoj krizi prema pravilima o državnim pomoćima („Komunikacija o restrukturiranju”) (SL C 195, 19.8.2009., str. 9.), Komunikacija Komisije o primjeni, počevši od 1. januara 2011. godine, pravila o državnim pomoćima za podsticajne mjere u korist finansijskih institucija u kontekstu finansijske krize („Komunikacija o produženju iz 2010.”) (SL C 329, 7.12.2010., str. 7.), Komunikacija Komisije o primjeni, počevši od 1. januara 2012. godine, pravila o državnim pomoćima na podsticajne mjere u korist finansijskih institucija u kontekstu finansijske krize („Komunikacija o produženju iz 2011.”) (SL C 356, 6.12.2011., str. 7.), Komunikacija Komisije o primjeni pravila o državnim pomoćima za podsticajne mjere u korist banaka u kontekstu finansijske krize počevši od 1. avgusta 2013. („Komunikacija o bankarstvu iz 2013.”) (SL C 216, 30.7.2013., str. 1.).

⁵ Sve mjere pomoći kreditnim ili drugim finansijskim institucijama koje se smatraju državnom pomoći u smislu člana 107. stava 1. UFEU-a na koje se ova Komunikacija ne odnosi ili koje nisu pokrivene članom 107. stavom 2. tačkom (b) UFEU-a moraju se prijaviti Komisiji i ocijenit će se u skladu s pravilima o državnim pomoćima koja se primjenjuju na bankarski sektor.

⁶ Komunikacija Komisije o primjeni pravila o državnim pomoćima za podsticajne mjere u korist banaka u kontekstu finansijske krize počevši od 1. avgusta 2013., SL C 216, 30.7.2013., str. 1.-15.

usmjeriti kako bi se osigurala dovoljna likvidnost na tržištima, ublažila šteta nastala za zdrava preduzeća i očuvao kontinuitet ekonomske aktivnosti za vrijeme i nakon pandemije COVID-a 19. Budući da je budžet EU-a ograničen, glavni odgovor mora doći iz budžeta država članica. Pravila EU-a o državnim pomoćima državama članicama omogućavaju da preduzmu brze i učinkovite mjere za pomoć građanima i preduzećima, posebno malim i srednjim, koja se suočavaju sa ekonomskim poteškoćama zbog pandemije COVID-a 19.

1.2. Bliska evropska koordinacija nacionalnih mjera pomoći

10. Ciljanom i proporcionalnom kontrolom državnih pomoći u Uniji obezbjeđuje se efektivnost nacionalnih mjera pomoći u smislu pomoći pogođenim preduzećima za vrijeme pandemije bolesti COVID-19, ali im se omogućava i oporavak nakon sadašnje krize, imajući na umu važnost ostvarivanja uporedne zelene i digitalne tranzicije u skladu sa Unijinim ciljevima. Jednako tako, Unija kontrolom državnih pomoći sprječava dijeljenje unutrašnjeg tržišta i obezbjeđuje stabilnost jednakih uslova. Integritet unutrašnjeg tržišta doprinijeće i bržem oporavku. Izbjeći će se i štetna takmičenja u subvencijama jer u takvim takmičenjima, na uštrb kohezije unutar Unije, bogatije države članice mogu potrošiti više od siromašnijih susjeda.

1.3. Potreba za primjerenim mjerama državne pomoći

11. U okviru opštih nastojanja država članica da ublaže posljedice pandemije COVID-a 19 na svoju ekonomiju, u ovoj Komunikaciji utvrđuju se mogućnosti koje države članice imaju na osnovu pravila Unije za osiguravanje likvidnosti i pristupa finansiranju preduzećima koja se u ovom periodu suočavaju sa iznenadnim manjkom, posebno MSP-ovima, kako bi im se omogućio opravak od trenutne situacije.
12. Komisija je u Komunikaciji o koordiniranom ekonomskom odgovoru na pandemiju covida-19 od 13. marta 2020⁷, utvrdila različite mogućnosti koje su na raspolaganju državama članicama, a koje nisu obuhvaćene kontrolom državnih pomoći Unije i koje se mogu podijeliti bez uključivanja Komisije. To uključuje mjere koje se primjenjuju na sva preduzeća u pogledu subvencija za plate, obustave plaćanja poreza na dobit i poreza na dodatnu vrijednost ili doprinosa za socijalno osiguranje, ili finansijsku pomoć koja se dodjeljuje direktno potrošačima za otkazane usluge ili neiskorišćene karte za koje dotični subjekti ne vraćaju novac.
13. Države članice mogu donijeti i mjere pomoći u skladu s Uredbom o opštem kolektivnom izuzeću⁸, bez uključivanja Komisije.
14. Osim toga, na osnovu člana 107. stav 3. tačke (c) UFEU-a i kako je dodatno utvrđeno u Smjernicama o državnim pomoćima za sanaciju i restrukturiranje, države članice mogu Komisiji prijaviti mjere pomoći za ispunjavanje ozbiljnih potreba za likvidnošću i pomoć preduzećima koja su u finansijskim poteškoćama, između ostalog i ako je do toga došlo ili ako im se situacija pogoršala zbog pandemije COVID-a 19⁹.
15. Osim toga, na osnovu člana 107. stav 2. tačke (b) UFEU-a države članice mogu nadoknaditi štetu koja je nastala zbog pandemije i direktna je njome uzrokovana preduzećima u sektorima koji su posebno pogođeni pandemijom (npr. saobraćaj,

⁷ Komunikacija Komisije Evropskom parlamentu, Evropskom vijeću, Vijeću, Evropskoj centralnoj banci, Evropskoj investicionoj banci i Evroskupini – Koordinirani ekonomski odgovor na pandemiju covida-19, COM(2020) 112 final od 13.3.2020

⁸ Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći kompatibilnim s unutrašnjim tržištem u primjeni člana 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1.

⁹ Smjernice o državnim pomoćima za sanaciju i restrukturiranje nefinansijskih preduća u teškoćama, SL C 249, 31.7.2014., str. 1. Komisija je odobrila niz programa u devet različitih država članica.

turizam, kultura, ugostiteljstvo i maloprodaja) i/ili organizatorima otkazanih događanja. Države članice mogu prijaviti takve mjere za nadoknadu štete i Komisija će ih direktno ocijeniti na osnovu člana 107. stav 2. tačke (b) UFEU-a.¹⁰ Načelo jednokratne dodjele¹¹ iz Smjernica o pomoćima za sanaciju i restrukturiranje ne primjenjuje se na pomoć koju Komisija ocijeni kompatibilnom s unutarnjim tržištem na osnovu člana 107. stav 2. tačke (b) UFEU-a jer posljednja vrsta pomoći nije „pomoć za sanaciju, pomoć za restrukturiranje ili privremena pomoć za restrukturiranje” u smislu tačke 71. Smjernica o pomoćima za sanaciju i restrukturiranje. Države članice mogu stoga na osnovu člana 107. stav 2. tačke (b) UFEU-a isplatiti naknadu za štetu direktno uzrokovanu pandemijom COVID-a 19 preduzećima koja su već dobila pomoć u skladu sa Smjernicama o pomoćima za sanaciju i restrukturiranje.

16. Kao dopunu prethodno navedenim mogućnostima Komisija u ovoj Komunikaciji utvrđuje dodatne privremene mjere državne pomoći koje smatra spojivima na osnovu člana 107. stav 3. tačke (b) UFEU-a, koje se mogu vrlo brzo odobriti nakon što ih prijavi predmetna država članica. Osim toga, i dalje je moguće obavješćavanje o alternativnom pristupu – programima pomoći i pojedinačnim mjerama. Cilj je ove Komunikacije utvrditi okvir kojim se državama članicama omogućuje otklanjanje poteškoća s kojima se preduzeća trenutno suočavaju, a istovremeno održati cjelovitost unutrašnjeg tržišta Unije i obezbijediti ravnopravne tržišne uslove.

- 16.a Nadalje, Komisija smatra da je, uz mjere pomoći koje su dopuštene na osnovu člana 107. stav 3. tačke (b) UFEU-a i postojeće mogućnosti na osnovu člana 107. stav 3. tačke (c) UFEU-a, nužno ubrzati istraživanje i razvoj u području bolesti COVID-19, podržati infrastrukture za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa sa laboratorijskog na industrijski nivo potreban za razvoj proizvoda važnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19 i podržati proizvodnju proizvoda potrebnih za odgovor na pandemiju. Stoga se ovom Komunikacijom utvrđuju uslovi pod kojima će Komisija takve mjere smatrati kompatibilnim sa unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107. stav 3. tačke (c) UFEU-a. Komisija je uzela u obzir zajednički cilj koji se nastoji postići takvim mjerama podrške i njihove pozitivne učinke u smislu rješavanja aktualne zdravstvene krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 u odnosu na moguće negativne posljedice takvih mjera na unutrašnje tržište.

2. PRIMJENJIVOST ČLANA 107. STAV 3. TAČKE (B) UGOVORA O FUNKCIONISANJU EVROPSKE UNIJE

17. Na osnovu člana 107. stav 3. tačke (b) UFEU-a Komisija može objaviti da su sa unutrašnjim tržištem spojive pomoći „za otklanjanje ozbiljnih poremećaja u ekonomiji neke države članice”. U tom kontekstu sudovi Unije presudili su da poremećaji moraju uticati na cijelu ekonomiju ili važan dio ekonomije dotične države članice, a ne samo na jednu njenu regiju ili dio njene državne teritorije. To je, nadalje, u skladu s potrebom strogog tumačenja svih direktnih odredbi, kao što je član 107. stav 3. tačka (b) UFEU-a.¹² To tumačenje Komisija dosljedno primjenjuje pri donošenju odluka.¹³

¹⁰ Vidjeti, Odluku Komisije SA. 56685, Danska – program nadoknade štete za otkazivanje događaja zbog covid-19.

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202011/285054_2139535_70_2.pdf.

¹¹ Vidjeti odjeljak 3.6.1. Smjernica o pomoćima za sanaciju i restrukturiranje.

¹² Presuda Suda u zajedničkim predmetima T-132/96 i T-143/96, Freistaat Sachsen, Volkswagen AG i Volkswagen Sachsen GmbH protiv Komisije, ECLI:EU:T:1999:326, tačka 167.

¹³ Odluka Komisije 98/490/EZ u predmetu C 47/96 Crédit Lyonnais (SL L 221, 8.8.1998., str. 28.), tačka 10.1.; Odluka Komisije 2005/345/EZ u predmetu C 28/02 Bankgesellschaft Berlin (SL L 116, 4.5.2005., str. 1.), tačka 153.

i dalje; i Odluka Komisije 2008/263/EZ u predmetu C 50/06 BAWAG (SL L 83, 26.3.2008., str. 7.), tačka 166.

Vidjeti Odluku Komisije u predmetu NN 70/07 Northern Rock (SL C 43, 16.2.2008., str. 1.), Odluku Komisije u predmetu NN 25/08 Podrška za sanaciju za Risikoabschirmung WestLB (SL C 189, 26.7.2008., str. 3.) i Odluku Komisije od 4. juna 2008. o državnoj pomoći C 9/08 SachsenLB (SL L 104, 24.4.2009., str. 34.) i Odluku Komisije od 6. juna 2017. u predmetu SA.32544 (2011/C) Restrukturiranje TRAINOSE S.A (SL L 186, 24.7.2018., str. 25.).

18. S obzirom na to da pandemija bolesti COVID-19 utiče na sve države članice i da mjere ograničavanja koje su države članice poduzele utiču na preduzeća, Komisija smatra da su državne pomoći opravdane i da se tokom ograničenog perioda mogu proglasiti spojivima sa unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107. stav 3. tačke (b) UFEU-a kako bi se nadoknadio manjak likvidnosti s kojim su suočena preduzeća i osiguralo da poremećaji koje je prouzrokovala pandemija COVID-a 19 ne ugroze njihovu održivost, a posebno održivost MSP-ova.
19. Komisija u ovoj Komunikaciji utvrđuje uslove spojivosti koje će u načelu primjenjivati na pomoći koje države članice dodijele na osnovu člana 107. stav 3. tačke (b) UFEU-a. Države članice stoga moraju dokazati da su mjere državne pomoći koje su prijavljene Komisiji na osnovu ove Komunikacije potrebne, primjerene i razmjerne za otklanjanje ozbiljnih poremećaja u ekonomiji predmetne države članice i da se u potpunosti poštuju svi uslovi iz ove Komunikacije.
20. Sve pomoći iz različitih odjeljaka ove Komunikacije mogu se međusobno objediniti osim sljedećih:
 - a. pomoći dodijeljene u skladu s odjeljkom 3.2. i pomoći dodijeljene u skladu s odjeljkom 3.3., ako se pomoći dodjeljuju za isti osnovni zajam i ukupni iznos zajma po preduzeću prelazi gornje granice utvrđene u tački 25. podtački (d) ili tački 27. podtački (d) ove Komunikacije; i
 - b. pomoći dodijeljene u skladu s odjeljcima 3.6., 3.7. i 3.8., ako se pomoći odnose na iste prihvatljive troškove.¹⁴

3. PRIVREMENE MJERE DRŽAVNE POMOĆI

3.1. Pomoć u obliku direktnih bespovratnih sredstava, povraćaja vansa ili poreskih olakšica

21. Osim postojećih mogućnosti na osnovu člana 107. stav 3. tačke (c) UFEU-a, u sadašnjim okolnostima prikladno, potrebna i namjenska rješenja mogu biti privremeni ograničeni iznosi pomoći preduzećima koja su suočena sa iznenadnim manjkom likvidnosti ili čak potpunom neikvidnošću.
22. Komisija će takvu državnu pomoć smatrati spojivom s unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107. stav 3. tačke (b) UFEU-a ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi (posebne odredbe za primarne poljoprivredne sektore i sektore ribarstva i akvakulture utvrđene su u tački 23.):
 - a. ukupni iznos pomoći ne prelazi 800 000 EUR po preduzeću. Pomoć se može dodijeliti u obliku direktnih bespovratnih sredstava, poreskih olakšica i povoljnijih uslova plaćanja ili u drugim oblicima, kao što su otplate, jemstva, zajmovi i vlasnički kapital, pod uslovom da ukupna nominalna vrijednost takvih mjera ne prelazi ukupnu gornju granicu od 800 000 EUR po preduzeću; svi iznosi moraju biti bruto iznosi, tj. prije odbitka poreza ili drugih troškova;
 - b. pomoć se dodjeljuje na osnovu programa s procijenjenim iznosom sredstava;

¹⁴ Pod uslovom da se poštuju pravila utvrđena Uredbom Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutrašnjim tržištem u primjeni člana 107. i 108. Ugovora (Uredba o opštem kolektivnom izuzeću) i pravila utvrđena različitim uredbama o de minimis pomoći, privremene mjere pomoći iz ove Komunikacije mogu se zbrajati u skladu s pravilima o zbrajanju utvrđenima u Uredbi o opštem kolektivnom izuzeću i u različitim uredbama o de minimis pomoći, odnosno Uredbi Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. o primjeni čl. 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije na de minimis pomoći (SL L 352, 24.12.2013., str. 1.), Uredbi Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. decembra 2013. o primjeni čl. 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije na pomoć de minimis u poljoprivrednom sektoru (SL L 352, 24.12.2013., str. 9.), Uredbi Komisije (EU) br. 717/2014 od 27. juna 2014. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije na de minimis pomoći u sektoru ribarstva i akvakulture (SL L 190, 28.6.2014., str. 45.) i Uredbi Komisije (EU) br. 360/2012 od 25. aprila 2012. o primjeni čl. 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Evropske Unije na pomoć de minimis koje se dodjeljuju preduzećima koji pružaju usluge od opsteg ekonomskog interesa (SL L 114 od 26. 4.2012., str. 8.).

- c. pomoć se ne može dodijeliti preduzećima koja su već bili u teškoćama (u smislu Uredbom o opštem kolektivnom izuzeću¹⁵) na dan 31. decembra 2019.;
- d. pomoć je dodijeljena najkasnije 31. decembra 2020.¹⁶;
- e. pomoć preduzećima koja djeluju u sektoru prerade i stavljanja na tržište poljoprivrednih proizvoda¹⁷ ne uslovljava se djelomičnom ili ukupnom isplatom primarnim proizvođačima i ne utvrđuje se na osnovu cijene ili količine proizvoda kupljenih od primarnih proizvođača ili proizvoda koje su predmetna preduzeća stavila u promet.

3.2. Pomoć u obliku garancija za zajmove

23. Kako bi se osigurao pristup likvidnosti za preduzeća koja su suočena s iznenadnim manjkom sredstava, državne garancije za zajmove u ograničenom razdoblju i iznos zajma mogu biti prikladno, nužno i ciljano rješenje u sadašnjim okolnostima.

24. Komisija će državnu pomoć dodijeljenu u obliku novih državnih garancija za pojedinačne zajmove kao odgovor na izbijanje pandemije bolesti COVID-19 smatrati spojivom s unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107. stav 3. tačke (b) UFEU-a ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- a. premije za garancije utvrđene su za pojedinačne zajmove na najnižem nivou, koja se postupno povećava kako se povećava trajanje zajma pokrivenog jemstvom, kako je navedeno u sljedećoj tabeli:

<i>Vrsta korisnika</i>	<i>Za prvu godinu</i>	<i>Od druge do treće godine</i>	<i>Od četvrte do šeste godine</i>
<i>MSP-ovi</i>	<i>25 baznih bodova</i>	<i>50 baznih bodova</i>	<i>100 baznih bodova</i>
<i>Velika poduzeća</i>	<i>50 baznih bodova</i>	<i>100 baznih bodova</i>	<i>200 baznih bodova</i>

- b. kao alternativno rješenje države članice mogu, na osnovu gornje tabele, prijaviti programe u kojima trajanje jemstva, premije za jemstvo i pokriće jemstva mogu biti prilagođeni za svaku glavnici osnovnog pojedinačnog zajma, npr. manjim pokrićem jemstva moglo bi se kompezovati dalje trajanje ili omogućiti niže premije jemstva; tokom cijelog trajanja jemstva može primjenjivati jedinstvena premija ako je veća od minimalnih premija za prvu godinu utvrđenih u prethodnoj tabeli za svaku vrstu korisnika, kako su prilagođene u skladu s trajanjem i pokrićem jemstva iz ovog stava;
- c. garancija je odobrena najkasnije do 31. decembra 2020.;
- d. za zajmove s rokom dospijeca poslije 31. decembra 2020., ukupni iznos zajma po korisniku ne prelazi:
 - i. dvostruke godišnje rashode korisnika za plate (uključujući doprinose za socijalno osiguranje i trošak osoblja zaposlenog na lokaciji preduzeća, ali

¹⁵ Kako je definisano u članu 2. tački 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26. 6.2014., str. 1. Svako upućivanje u privremenom okviru na definiciju „preduzeća u teškoćama” iz člana 2. tačke 18. Uredbe (EU) br. 651/2014 tumači se kao upućivanje na definicije iz člana 2. tačke 14. Uredbe (EU) br. 702/2014 i člana 3. tačke 5. Uredbe 1388/2014.

¹⁶ Ako se podrška dodjeljuje u obliku poreskih olakšica, taj se rok ne primjenjuje i smatra se da je pomoć odobrena u roku za podnošenje poreske prijave za 2020.

¹⁷ Kako je definirano u članu 2. St. 6. i 7. Uredbe Komisije (EU) br. 702/2014 od 25. juna 2014. o proglašenju određenih kategorija pomoći u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije, SL L 193, 17.2014., str. 1

formalno na platnoj listi podugovarača) za 2019. ili za posljednju dostupnu godinu. U slučaju preduzeća osnovanih 1. januara 2019. ili nakon tog datuma, maksimalni iznos zajma ne smije biti veći od procijenjenih godišnjih rashoda za pplate za prve dvije godine poslovanja ili

- ii. 25 % ukupnog prometa korisnika u 2019.; ili
 - iii. uz odgovarajuće obrazloženje i na osnovu izjave korisnika o njegovim potrebama za likvidnošću¹⁸, iznos zajma može se povećati da se pokriju potrebe za likvidnošću tokom 18 mjeseci od trenutka dodjele za MSP-ove i tokom 12 mjeseci od trenutka dodjele za velika preduzeća.
- e. za zajmove s rokom dospijeca do 31. decembra 2020. iznos glavnice zajma može biti veći od onoga iz tačke 25. podtačke (d) uz odgovarajuće obrazloženje i pod uslovom da je zadržana proporcionalnost pomoći;
- f. trajanje garancije ograničeno je na najviše šest godina, osim ako je prilagođeno u skladu s tačkom 25. podtačkom (b), i državna garancija ne prelazi:
- i. 90 % glavnice pojedinačnog zajma ako gubitke proporcionalno i pod istim uslovima snosi kreditna institucija i država ili
 - ii. 35 % glavnice pojedinačnog zajma ako se gubici najprije pripisuju državi i tek poslije kreditnoj instituciji (tj. jemstvo za prvi gubitak); i
 - iii. u oba navedena slučaja, ako se iznos zajma s vremenom smanjuje, na primjer zato što je počela otplata zajma, iznos pokriven jemstvom mora se proporcionalno smanjivati;
- g. jemstvo se odnosi na zajmove za ulaganja i/ili zajmove za obrtni kapital;
- h. jemstvo se ne može dodijeliti preduzećima koja su već bili u teškoćama (u smislu Uredbe o opštem kolektivnom izuzeću¹⁹) na dan 31. decembra 2019.

3.3. Pomoć u obliku subvencionisanih kamatnih stopa za zajmove

25. Kako bi se osigurao pristup likvidnosti preduzećima koja su suočeni s iznenadnim manjkom sredstava, sunvencionisane kamatne stope za ograničeno razdoblje i iznos zajma mogu biti prikladno, nužno i ciljano rješenje u sadašnjim okolnostima. Za glavicu istog zajma, pomoći odobrene u skladu s odjeljcima 3.2. i 3.3. ne mogu se zbrajati.

¹⁸ Plan likvidnosti može uključivati i obrtni kapital i troškove ulaganja.

¹⁹ Kako je definirano u članu 2. tački 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni čl. 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1.

26. Komisija će državnu pomoć dodijeljenu u obliku subvencija za zajmove javnog sektora kao odgovor na izbijanje pandemije bolesti COVID-19 smatrati spojivom s unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107. stav 3. tačke (b) UFEU-a ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- a. zajmovi se mogu odobravati po sniženim kamatnim stopama koje su barem jednake osnovnoj stopi (jednogodišnji IBOR ili ekvivalentna vrijednost koju objavi Komisija²⁰) koja se primjenjivala 1. januara 2020. uvećanoj za marže za kreditni rizik kako je utvrđeno u tabeli u nastavku:

<i>Vrsta korisnika</i>	<i>Marža za kreditni rizik za prvu godinu</i>	<i>Marža za kreditni rizik od druge do treće godine</i>	<i>Marža za kreditni rizik od četvrte do šeste godine</i>
<i>MSP-ovi</i>	<i>25 baznih bodova²¹</i>	<i>50 baznih bodova²²</i>	<i>100 baznih bodova</i>
<i>Velika preduzeća</i>	<i>50 baznih bodova</i>	<i>100 baznih bodova</i>	<i>200 baznih bodova</i>

- b. kao alternativno rješenje države članice mogu, na osnovu gornje tabele, prijaviti programe u kojima rok dospeljeća zajma i nivo marži za kreditni rizik mogu biti prilagođeni, npr. tokom cijelog trajanja zajma može se primjenjivati jedinstvena marža za kreditni rizik ako je veća od minimalne marže za kreditni rizik za prvu godinu za svaku vrstu korisnika, kako je prilagođena u skladu sa rokom dospeljeća zajma iz ovog stava²³;
- c. ugovori o zajmu potpisani su najkasnije 31. decembra 2020. i ograničeni na maksimalno šest godina, osim ako su prilagođeni u skladu s tačkom 27. podtačkom (b);
- d. za zajmove s rokom dospeljeća nakon 31. decembra 2020., ukupni iznos zajmova po korisniku ne prelazi:
- dvostruke godišnje rashode korisnika za plate (uključujući doprinose za socijalno osiguranje i trošak osoblja zaposlenog na lokaciji preduzeća, ali formalno na platnoj listi podizvođača) za 2019. ili za zadnju dostupnu godinu. U slučaju preduzeća osnovanih 1. januara 2019. ili nakon tog datuma, maksimalni iznos zajma ne smije biti veći od procijenjenog godišnjeg iznosa plate za prve dvije godine poslovanja; ili
 - 25 % ukupnog prometa korisnika u 2019.; ili
 - uz odgovarajuće obrazloženje i na osnovu izjave korisnika o njegovim potrebama za likvidnošću²⁴, iznos zajma može se povećati da se pokriju potrebe za likvidnošću tokom 18 mjeseci od trenutka dodjele za MSP-ove i tokom 12 mjeseci od trenutka dodjele za velika preduzeća;

²⁰ Osnovne stope izračunane u skladu s Komunikacijom Komisije o reviziji metode za utvrđivanje referentnih kamatnih i diskontnih stopa (SL C 14, 19.1.2008., str. 6.) i objavljene na internetskim stranicama Glavne uprave za tržišno natjecanje na https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

²¹ Minimalna ukupna kamatna stopa (osnovna stopa uvećana za marže za kreditni rizik) trebala bi iznositi najmanje 10 baznih bodova godišnje.

²² Minimalna ukupna kamatna stopa (osnovna stopa uvećana za marže za kreditni rizik) trebala bi iznositi najmanje 10 baznih bodova godišnje.

²³ Minimalna ukupna kamatna stopa (osnovna stopa uvećana za marže za kreditni rizik) trebala bi iznositi najmanje 10 baznih bodova godišnje.

²⁴ Potrebe za likvidnošću mogu uključivati i obrtni kapital i troškove ulaganja.

- e. za zajmove s rokom dospijeca do 31. decembra 2020. iznos glavnice po korisniku može biti veći od onog iz tačke 27. podtačke (d) uz odgovarajuće obrazloženje i pod uslovom da je zadržana proporcionalnost pomoći;
- f. zajam se odobrava za ulaganja i/ili za obrtni kapital;
- g. zajam ne može dodijeliti preduzećima koja su već bili u teškoćama (u smislu Uredbe o opštem kolektivnom izuzeću²⁵) na dan 31. decembra 2019.

3.4. Pomoć u obliku garancija i zajmova preko kreditnih institucija ili drugih finansijskih posrednika

27. Pomoć u obliku državnih garancija i sniženih kamatnih stopa u skladu s odjeljkom 3.2. i odjeljkom 3.3. ove Komunikacije mogu se odobriti preduzećima koja su suočena sa iznenadnim manjkom likvidnosti, direktno ili preko kreditnih i drugih finansijskih institucija kao finansijskih posrednika. U posljednjem slučaju moraju biti ispunjeni uslovi navedeni u nastavku.

28. Iako je takva pomoć direktno usmjerena na preduzeća koja su suočena s iznenadnim manjkom likvidnosti, a ne na kreditne ili druge finansijske institucije, ona i posljeljima može donijeti indirektnu prednost. Međutim, cilj takve indirektno pomoći nije očuvanje ili obnova održivosti, likvidnosti ili solventnosti kreditnih institucija. Komisija stoga smatra da takvu pomoć ne bi trebalo smatrati vanrednom javnom finansijskom pomoći u skladu s članom 2. stav 1. definicijom br. 28. Direktive o oporavku i sanaciji banaka i članom 3. stav 1. definicijom br. 29. Uredbe o jedinstvenom sanacionom mehanizmu i da je ne bi trebalo ocjenjivati u skladu s pravilima o državnim pomoćima koja se primjenjuju na bankarski sektor.²⁶

29. U svakom slučaju, primjereno je uvesti određene zaštitne mjere za moguće indirektno pomoći kreditnim institucijama ili drugim finansijskim institucijama kako bi se ograničilo neopravdano narušavanje tržišne konkurencije.

30. Kreditne ili druge finansijske institucije trebale bi u najvećoj mogućoj mjeri prenijeti pogodnosti državnog garancija ili subvencionisanih kamatnih stopa za zajmove na krajnje korisnike. Finansijski posrednik mora moći dokazati da primjenjuje mehanizam kojim se u najvećoj mogućoj mjeri osigurava prenos pogodnosti na krajnje korisnike u obliku većeg volumena finansiranja, rizičnog portfelja, nižih zahtjeva za instrumente osiguranja, nižih premija za garancije ili nižih kamatnih stopa. Ako postoji zakonska obaveza produženja roka dospijeca postojećih zajmova MSP-ovima, naknada za garancija ne smije se obračunavati.

3.5. Kratkoročno osiguranje izvoznih kredita

31. U Komunikaciji Komisije o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita utvrđeno je da se tržišni rizici ne pokrivaju osiguranjem izvoznih kredita uz pomoć država članica. Zbog aktualne pandemije bolesti COVID-19 i nakon što je sprovela javno savjetovanje o dostupnosti kratkoročnog osiguranja izvoznih kredita za izvoz u sve države koje se trenutno smatraju državama s tržišnim rizicima, Komisija je utvrdila da je kapacitet privatnog osiguranja za kratkoročne izvozne kredite generalno nedovoljan i da je pokriće za tržišne rizike privremeno nedostupno.

²⁵ Kako je definisano u članu 2. tački 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107. i 108. Ugovora, SL L 187,

²⁶ 6.2014., str. 1.

²⁶ Vidjeti tačku 6. ovog Privremenog okvira.

32. U tom kontekstu Komisija smatra da su svi komercijalni i politički rizici povezani s izvozom u države navedene na popisu u Prilogu Komunikaciji Komisije o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita privremeno neutrživi do 31. decembra 2020.²⁷

3.6. Pomoć za istraživanje i razvoj u području bolesti COVID-19

33. Uz postojeće mogućnosti na osnovu člana 107. stav 3. tačka (c) UFEU-a potrebno je olakšati istraživanje i razvoj u području bolesti COVID-19 radi suočavanja s aktualnom zdravstvenom krizom.

34. Komisija će pomoći za projekte istraživanja i razvoja u području bolesti COVID-19 i drugim područjima bitnim za suzbijanje širenja virusa²⁸, uključujući projekte povezane s bolesti COVID-19 koji su dobili oznaku „pečat izvrsnosti” u okviru instrumenta za MSP-ove programa Obzor 2020., smatrati spojivim sa unutrašnjim tržištem, ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- a. pomoć se dodjeljuje u obliku direktnih bespovratnih sredstava, otplate ili poreskih olakšica najkasnije 31. decembra 2020.;
- b. za projekte istraživanja i razvoja započete nakon 1. decembra 2020. ili za projekte povezane s bolesti COVID-19 koji su dobili pečat izvrsnosti smatra se da pomoć ima učinak podsticaja; za projekte započete prije 1. februara 2020. smatra se da pomoć ima učinak podsticaja ako je potrebna za ubrzavanje projekta ili proširenje njegovog obima. U tim su slučajevima za pomoć prihvatljivi samo dodatni troškovi povezani s ubrzanjem projekta ili proširenjem njegovog obima;
- c. prihvatljivi troškovi mogu se odnositi na sve troškove koji su potrebni za projekat istraživanja i razvoja tokom njegovog trajanja, uključujući, među ostalim, troškove osoblja, troškove za digitalnu i računarsku opremu, za dijagnostičke alate, za alate za prikupljanje i obradu podataka, za usluge istraživanja i razvoja, za pretklinička i klinička ispitivanja (faze ispitivanja I.–IV.), za nabavku, potvrđivanje i zaštitu патената i druge nematerijalne imovine i troškove dobijanja ocjena usklađenosti i/ili odobrenja potrebnih za stavljanje na tržište novih i poboljšanih vakcina i lijekova, medicinskih proizvoda, bolničke i medicinske opreme, dezinfekcijskih sredstava i lične zaštitne opreme; ispitivanja faze IV. prihvatljiva su ako omogućavaju dalji naučni ili tehnološki napredak;
- d. intenzitet pomoći za svakog korisnika može iznositi 100 % prihvatljivih troškova za osnovno istraživanje i ne više od 80 % prihvatljivih troškova za industrijsko istraživanje i eksperimentalni razvoj²⁹;
- e. intenzitet pomoći za industrijsko istraživanje i eksperimentalni razvoj može se povećati za 15 % bodova ako dvije ili više država članica podržavaju taj istraživački projekt ili ako se on provodi u prekograničnoj saradnji s istraživačkim organizacijama ili drugim preduzećima;

²⁷ Komunikacija Komisije o izmjeni Priloga Komunikaciji Komisije državama članicama o primjeni čl. 107. i 108. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kratkoročno osiguranje izvoznih kredita, C(2020)2044 final od 27. marta 2020, SL C 101I od 28.3.2020., str. 1.

²⁸ Istraživanje u području bolesti COVID-19 i drugim područjima bitnima za suzbijanje širenja virusa uključuje istraživanje koje se odnosi na vakcinu, lijekove i terapijska sredstva, medicinske proizvode, bolničku i medicinsku opremu, dezinfekcijska sredstva i zaštitnu odjeću i opremu, kao i relevantne inovativne procese za učinkovitu proizvodnju potrebnih proizvoda.

²⁹ Kako je definisano u članu 2. tač. 84., 85. i 86. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1.

- f. pomoć u okviru ove mjere može se kombinovati s podrskom iz drugih izvora za iste prihvatljive troškove ako kombinirana podrška ne prelazi gornje granice određene u tačkama (d) i (e);
- g. korisnik pomoći obavezuje se na dodjelu neisključivih licenci trećim stranama u EGP-u na osnovu nediskriminatorskih tržišnih uslova;
- h. pomoć se ne može dodijeliti preduzećima koja su već bili u teškoćama (u smislu Uredbe o opštem kolektivnom izuzeću³⁰) na dan 31. decembra 2019.

3.7. Pomoć za ulaganje u izgradnju ili nadogradnju infrastrukture za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa sa laboratorijskog na proizvodni nivo

35. Uz postojeće mogućnosti na osnovu člana 107. stav 3. tačke (c) UFEU-a potrebno je podržati infrastrukture za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa sa laboratorijskog na proizvodni nivo koje doprinose razvoju proizvoda bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19.

36. Komisija će stoga pomoć za ulaganje u izgradnju ili nadogradnju infrastruktura za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa sa laboratorijskog na proizvodni nivo potrebnih za razvoj, ispitivanje i za unaprjeđenje procesa s laboratorijskog na proizvodni nivo, do prve industrijske primjene prije masovne proizvodnje proizvoda bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19 navedenih u odjeljku 3.8. smatrati spojivima s unutrašnjim tržištem ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- a. pomoć se dodjeljuje za izgradnju ili nadogradnju infrastruktura za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa s laboratorijskog na proizvodni nivo potrebnih za razvoj, ispitivanje i unaprjeđenje procesa s laboratorijskog na proizvodni nivo, do prve industrijske primjene prije masovne proizvodnje lijekova bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19 (uključujući vakcine) i terapijskih sredstava, njihovih međuproizvoda, aktivnih farmaceutskih sastojaka i sirovina; medicinskih proizvoda, bolničke i medicinske opreme (uključujući respiratore, zaštitnu odjeću i opremu i dijagnostičke alate) i potrebnih sirovina; dezinfekcijskih sredstava, njihovih međuproizvoda i hemijskih sirovina potrebnih za njihovu proizvodnju; i alata za prikupljanje/obradu podataka;
- b. pomoć se dodjeljuje u obliku direktnih bespovratnih sredstava, poreskih olakšica ili povratnih avansa najkasnije 31. decembra 2020.;
- c. za projekte započete nakon 1. februara 2020. smatra se da pomoć ima poticajni efekat; za projekte započete prije 1. februara 2020. smatra se da pomoć ima podsticajni ako je potrebna za ubrzavanje projekta ili proširenje njegovog obima. U tim su slučajevima za pomoć prihvatljivi samo dodatni troškovi povezani s ubrzavanjem rada ili proširenjem obima;
- d. projekt ulaganja dovršava se u roku od šest mjeseci od datuma dodjele pomoći. Smatra se da je projekat ulaganja dovršen kada ga kao takvog prihvate nacionalna tijela. U slučaju prekoračenja roka od šest mjeseci za svaki mjesec kašnjenja vraća se 25 % iznosa pomoći dodijeljene u obliku direktnih bespovratnih sredstava ili poreskih olakšica, osim ako je kašnjenje uzrokovano činjenicama izvan kontrole korisnika pomoći. Ako se rok ispoštuje, pomoć u obliku povratnih avansa pretvaraju se u bespovratna sredstva; u suprotnom se povratni avans vraća u jednakim godišnjim ratama u roku od pet godina od datuma dodjele pomoći;

³⁰ Kako je definisano u članu 2. tački 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26. 6.2014., str. 1.

- e. prihvatljivi troškovi su troškovi ulaganja neophodni za uspostavljanje infrastruktura za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa s laboratorijskog na proizvodni nivo potreban za razvoj proizvoda iz tačke (a). Intenzitet pomoći ne prelazi 75 % prihvatljivih troškova;
- f. najveći dopušteni intenzitet pomoći u obliku direktnih bespovratnih sredstava ili poreske olakšice može se povećati za dodatnih 15 % bodova ako se ulaganje dovrši u roku od dva mjeseca od datuma dodjele pomoći ili datuma početka primjene poreske olakšice ili ako pomoći dolazi iz više država članica. Ako se pomoć dodjeljuje u obliku povratnog avansa i ulaganje se dovrši u roku od dva mjeseca ili ako pomoć dolazi iz više država članica, može se odobriti dodatnih 15 % bodova;
- g. pomoć u okviru ove mjere ne kombinuje se s drugom pomoći za ulaganje za iste prihvatljive troškove;
- h. jemstvo za pokriće gubitaka može se odobriti uz direktna bespovratna sredstva, poresku olakšicu ili povratni avans ili kao samostalna mjera pomoći. Jemstvo za pokriće gubitaka preduzeću se izdaje u roku od mjesec dana od podnošenja zahtjeva; iznos gubitaka koji je potrebno nadoknaditi utvrđuje se pet godina nakon dovršetka ulaganja. Iznos nadoknade izračunava se kao razlika između ukupnih troškova ulaganja, razumne godišnje dobiti od 10 % troškova ulaganja tokom pet godina i operativnih troškova, s jedne strane, i ukupnog iznosa primljenih direktnih bespovratnih sredstava, prihoda ostvarenih tokom petogodišnjeg razdoblja i konačne vrijednosti projekta, s druge strane;
- i. cijena koja se naplaćuje za usluge koje pruža infrastruktura za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa s laboratorijskog na proizvodni nivo mora odgovarati tržišnoj cijeni;
- j. pristup infrastrukturama za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa s laboratorijskog na proizvodni nivo otvoren je za više korisnika i omogućuje se na transparentnoj i nediskriminatornoj osnovi. Preduzećima koja su finansirali najmanje 10 % troškova ulaganja može se odobriti povlašćeni pristup pod povoljnijim uslovima;
- k. pomoć se ne može dodijeliti preduzećima koja su već bili u teškoćama (u smislu Uredbe o opštem kolektivnom izuzeću³¹) na dan 31. decembra 2019.

3.8. Pomoć za ulaganje u proizvodnju proizvoda bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19

37. Uz postojeće mogućnosti na osnovu člana 107. stav 3. tačke (c) UFEU-a potrebno je olakšati proizvodnju proizvoda bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19. To obuhvata: relevantne lijekove (uključujući vakcinu) i terapijska sredstva, njihove međuproizvode, aktivne farmaceutske sastojke i sirovine; medicinske proizvode, bolničku i medicinsku opremu (uključujući respiratore, zaštitnu odjeću i opremu i dijagnostičke alate) i potrebne sirovine; dezinfekcijska sredstva, njihove međuproizvode i hemijske sirovine potrebne za njihovu proizvodnju; alate za prikupljanje/obradu podataka.

38. Komisija će pomoć za ulaganje u proizvodnju proizvoda bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19 smatrati spojivim s unutarnjim tržištem ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

³¹ Kako je definisano u članku 2. tački 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26. 6.2014., str. 1.

- a. pomoć za ulaganje dodjeljuje se za proizvodnju proizvoda bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19, kao što su lijekovi (uključujući vakcine) i terapijska sredstva, njihovi međuproizvodi, aktivni farmaceutski sastojci i sirovine; medicinski proizvodi, bolnička i medicinska oprema (uključujući respiratore, zaštitnu odjeću i opremu i dijagnostičke alate) i potrebne sirovine; dezinfekcijska sredstva, njihovi međuproizvodi i hemijske sirovine potrebne za njihovu proizvodnju; alati za prikupljanje/obrađu podataka;
- b. pomoć se dodjeljuje u obliku direktnih bespovratnih sredstava, poreskih olakšica ili povratnih avansa najkasnije 31. decembra 2020.;
- c. za projekte započete nakon 1. februara 2020. smatra se da pomoć ima učinak podrške; za projekte započete prije 1. februara 2020. smatra se da pomoć ima učinak podrške ako je potrebna za ubrzavanje projekta ili proširenje njegovog obima. U tim su slučajevima za pomoć prihvatljivi samo dodatni troškovi povezani s ubrzavanjem rada ili proširenjem obima;
- d. projekt ulaganja dovršava se u roku od šest mjeseci od datuma dodjele pomoći. Smatra se da je projekat ulaganja dovršen kada ga kao takvog prihvate nacionalna tijela. U slučaju prekoračenja roka od šest mjeseci za svaki mjesec kašnjenja vraća se 25 % iznosa pomoći dodijeljene u obliku direktnih bespovratnih sredstava ili poreskih olakšica, osim ako je kašnjenje uzrokovano faktorima izvan kontrole korisnika pomoći. Ako se rok ispoštuje, pomoć u obliku povratnih avansa pretvaraju se u bespovratna sredstva; u suprotnom se povratni avans vraća u jednakim godišnjim ratama u roku od pet godina od datuma dodjele pomoći;
- e. prihvatljivi troškovi odnose se na sve troškove ulaganja potrebne za proizvodnju proizvoda iz tačke (a) i na troškove eksperimentalnog rada novih proizvodnih postrojenja.
Intenzitet pomoći ne prelazi 80 % prihvatljivih troškova;
- f. najveći dopušteni intenzitet pomoći u obliku direktnih bespovratnih sredstava ili poreske olakšice može se povećati za dodatnih 15 % bodova ako se ulaganje dovrši u roku od dva mjeseca od datuma dodjele pomoći ili datuma početka primjene poreske olakšice ili ako pomoć dolazi iz više država članica. Ako se pomoć dodjeljuje u obliku povratnog avansa i ulaganje se dovrši u roku od dva mjeseca ili ako pomoć dolazi iz više država članica, može se odobriti dodatnih 15 % bodova;
- g. pomoć u okviru ove mjere ne kombinuje se s drugim pomoćima za ulaganje za iste prihvatljive troškove;
- h. jemstvo za pokriće gubitaka može se odobriti uz direktna bespovratna sredstva, poreske olakšice ili povratni avans ili kao samostalna mjera pomoći. Jemstvo za pokriće gubitaka preduzeću se izdaje u roku od mjesec dana od podnošenja zahtjeva; iznos gubitaka koji je potrebno nadoknaditi utvrđuje se pet godina nakon dovršetka ulaganja. Iznos nadoknade izračunava se kao razlika između ukupnih troškova ulaganja, razumne godišnje dobiti od 10 % troškova ulaganja tokom pet godina i operativnih troškova, s jedne strane, i ukupnih iznosa primljenih direktnih bespovratnih sredstava, prihoda ostvarenih tokom petogodišnjeg razdoblja i konačne vrijednosti projekta, s druge strane;
- i. pomoć se ne može dodijeliti preduzećima koja su već bila u teškoćama (u smislu Uredbe o opštem kolektivnom izuzeću³²) na dan 31. decembra 2019.

³² Kako je definisano u članu 2. tački 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1.

3.9. Pomoć u obliku odlaganja plaćanja poreza i/ili doprinosa za socijalno osiguranje

39. Odlaganje plaćanja poreza i/ili doprinosa za socijalno osiguranje mogu biti korisno sredstvo za smanjenje ograničenja likvidnosti preduzeća (uključujući samozaposlene osobe) i očuvanje radnih mjesta. Ako se takva odlaganja obično primjenjuju + i ne stavljaju u povoljniji položaj određena preduzeća ili proizvodnju određene robe, nisu obuhvaćene područjem primjene člana 107. stav 1. UFEU-a. Ako su ograničene na npr. određene sektore, regije ili vrste preduzeća, čine pomoć u smislu člana 107. stav 1. UFEU-a.³³

40. Komisija će smatrati spojivima s unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107. stav 3. tačke (b) UFEU-a programe pomoći koji se sastoje od privremenog odlaganja plaćanja poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje koji se primjenjuju na preduzeća (uključujući samozaposlene osobe) koji su posebno pogođeni pandemijom bolesti COVID-19, na primjer preduzeća u određenim sektorima i regijama ili preduzeća određene veličine. To se odnosi i na mjere propisane za poreske obaveze i obaveze za socijalne doprinose kojima se korisnicima želi olakšati poslovanje u situaciji ograničene likvidnosti, kao što su otpлата odgođenih dospelih poreskih obaveza u ratama, lakši pristup mjerama plaćanja poreskog duga i odobravanje odlaganja bez obračuna kamata, obustava naplate poreskog duga i brži povraćaj poreza. Pomoć se dodjeljuje prije 31. decembra 2020., a krajnji datum primjene odlaganja nije kasniji od 31. decembra 2022.

3.10. Pomoć u obliku subvencija za plate zaposlenih radi izbjegavanja otpuštanja tokom pandemije bolesti COVID-19

41. Radi očuvanja radnih mjesta države članice mogu predvidjeti doprinos troškovima preduzeća (uključujući samozaposlene osobe) za plate, koji bi u protivnom zbog pandemije bolesti COVID-19 bili primorani otpuštati zaposlene. Ako se takvi programi pomoći primjenjuju na cijelu ekonomiju, izvan su granica kontrole državne pomoći.

Ako se takvim programima preduzećima daje selektivna prednost, do čega može doći ako su ograničeni na određene sektore, regije ili vrste preduzeća, čine pomoć u smislu člana 107. stav 1. UFEU-a.

42. Ako takve mjere čine pomoć, Komisija će ih smatrati spojivima s unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107. stav 3. tačke (b) UFEU-a ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- a. cilj pomoći je izbjeći otpuštanja tokom pandemije bolesti COVID-19;
- b. pomoć se dodjeljuje u obliku programa za preduzeća u određenim sektorima i regijama ili preduzeća određene veličine koji su posebno pogođeni pandemijom bolesti COVID-19;
- c. subvencija za plate dodjeljuje se tokom razdoblja od najviše dvanaest mjeseci od podnošenja zahtjeva za pomoć, zaposlenima koji bi u protivnom bili otpušteni zbog prekida ili smanjenja poslovnih aktivnosti uzrokovanog pandemijom bolesti COVID-19 i pod uslovom da je osoblje čija je plata subvencionisana u stalnom radnom odnosu tokom cijelog razdoblja subvencionisana;
- d. mjesečna subvencija za plate ne prelazi 80 % mjesečne bruto plate osoblja čija je plata subvencionisana (uključujući doprinose poslodavca za socijalno osiguranje). Osim toga, države članice mogu, posebno u korist nižih kategorija plata, obavijestiti o alternativnim metodama izračuna intenziteta pomoći, npr. na osnovu nacionalne prosječne plate ili minimalne plate, pod uslovom da je zadržana proporcionalnost pomoći;

³³ Vidjeti i tačku 118. Obavijesti Komisije o pojmu državne pomoći iz člana 107. stava 1. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, C/2016/2946, SL C 262, 19.7.2016., str. 1–50

- e. subvencija za plate može se kombinovati sa drugim opšte dostupnim ili selektivnim mjerama pomoći zapošljavanju ako kombinovana pomoć ne daje kao rezultat prekomjernu nadoknadu troškova za plate dotičnog osoblja. Subvencije za plate mogu se dodatno kombinovati sa odlaganjem plaćanja poreza i odlaganjem plaćanja doprinosa za socijalno osiguranje.

4. PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

43. Uz izuzetak podrške dodijeljene u skladu sa odjeljcima 3.9. i 3.10. države članice dužne su objaviti relevantne informacije³⁴ o svakoj pojedinačnoj pomoći dodijeljenoj u skladu s ovom Komunikacijom na internet stranicama o državnoj pomoći ili pomoću IT alata Komisije³⁵ u roku od 12 mjeseci od trenutka dodjele.

44. Države članice dužne su Komisiji dostavljaju godišnje izvještaje³⁶.

45. Države članice dužne su do 31. decembra 2020. Komisiji dostaviti popis mjera uvedenih na osnovu programa odobrenih na osnovu ove Komunikacije.

46. Države članice moraju osigurati vođenje detaljne evidencije o dodjeli pomoći predviđenih ovom Komunikacijom. Takve se evidencije, koje moraju sadržavati sve informacije potrebne kako bi se utvrdilo da su ispunjeni potrebni uslovi, moraju čuvati 10 godina nakon dodjele pomoći i na zahtjev dostaviti Komisiji.

47. Komisija može zatražiti dodatne informacije o dodijeljenim pomoćima kako bi provjerila jesu li se poštovali uslovi utvrđeni u odluci Komisije kojom je odobrila pomoć.

5. ZAVRŠNE ODREDBE

48. Komisija ovu Komunikaciju primjenjuje od 19. marta 2020. imajući u vidu ekonomske posljedice COVID-a 19, zbog kojih je bilo nužno djelovati bez odlaganja. Aktualne vanredne okolnosti opravdani su razlog za ovu Komunikaciju, koja se neće primjenjivati nakon 31. decembra 2020. Komisija je može preispitati prije tog datuma uzimajući u obzir važna razmatranja o politici tržišne konkurencije ili ekonomije. Ako bude potrebno, Komisija može dodatno objasniti svoj pristup određenim pitanjima.

49. Komisija će odredbe ove Komunikacije primjenjivati na sve relevantne prijavljene mjere počevši od 19. marta 2020., čak i ako su joj mjere prijavljene prije tog datuma.

50. U skladu s obavještenjem Komisije o utvrđivanju pravila koja se primjenjuju na ocjenu nezakonite državne pomoći³⁷ Komisija na neprijavljenu pomoć primjenjuje sljedeće odredbe:

- a. ovu Komunikaciju, ako je pomoć dodijeljena nakon 1. februara 2020.;
- b. pravila koja su bila primjenjiva u trenutku dodjele pomoći, u svim drugim slučajevima.

³⁴ Riječ je o informacijama propisanim u Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014., Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 702/2014 i Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 1388/2014 od 16. decembra 2014. Za povratne zajmove, jemstva, zajmove i druge oblike pomoći nominalna vrijednost osnovnog instrumenta može se navesti po korisniku. Za poreske olakšice i povoljnije uslove plaćanja iznos pomoći za pojedinačnu pomoć može se navesti u rasponima

³⁵ Stranica za javno pretraživanje baze podataka „Transparentnost državne pomoći” omogućuje pristup relevantnim podacima koje su države članice dostavile u skladu s evropskim zahtjevima transparentnosti za državnu pomoć i dostupna je na <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=en>.

³⁶ SL L 140, 30.4.2004., str. 1–134.

³⁷ SL C 119, 22.5.2002., str. 22.

51. Komisija u bliskoj saradnji s dotičnim državama članicama osigurava brzo donošenje odluka nakon jasnog i potpunog prijavljivanja mjera obuhvaćenih ovom Komunikacijom. Države članice trebale bi obavijestiti Komisiju o svojim namjerama i što je moguće prije i detaljnije prijaviti planove uvođenja takvih mjera. Komisija će državama članicama pružiti smjernice i pomoć u tom procesu.”.